עא א ב מיי' פ״ה מהלי טוען הלכה ד ופ״ב מהלכות שכירות הלכה ד סמג משין פט לה טוש"ע חו"מ סימן לה סעיף ב ועיין במ"מ: עב ג מיי׳ פ״ד מהל׳ טוען הלכה א סמג שם טוש" וו"מ סימן פח סעיף כד: עג ד מיי שם פ"ג הלכה ט

סמג שם טוש"ע חו"מ קימן פח סעיף כה: עד ה מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף כו: עה ו מיי׳ שם הלכה ח

מוש"ע שם סעיף כג: עו ז ח מיי שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף כה: עז ט מיי שם סמג שם: עה י מיי פי"ג מהלכות מלוה הלכה ד סמג עשין

לד טוש"ע חו"מ סימן עב סעיף ט וסעיף טו וע"ש: מיי שם טוש"ע שם מוש"ע שם

סעיף י: ב ל מ מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף יכ:

תורה אור השלם ו. כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ כַלִּים לִשְׁמֹר וְגֻּנַבּ מבית האיש אם ימצא הַגַּנָב יְשַׁלֵם שְׁנָים:

2. כי יתו איש אל רעהו 2. בּ יִנֵן אָרָשׁ אֶל נְיֵצֵּוּהּ חֲמוֹר אוֹ שׁוֹר אוֹ שָׁה וְכָל בְּהַמָּה לִשְׁמֹר וּמֵת אוֹ נִשְׁבֵּר או נשבה אין ראה:

רבינו חננאל (המשך)

בסרוקות בגופן של גפנים: בסרוקות בגופן של גפנים. ואוקמה ר' יוסי בר' חנינא דברי הכל מחובר לקרקע הרי הוא כקרקע. ובענבים העומדות ליבצר פליגי. ר' מאיר סבר כבצורות דמיין: מתני' אין נשבעין אלא על דבר שבמדה כו'. כיצד אמר ליה בית מלא מסרתי לד והלה אומר איני יודע. י. אלא מה שהנחת אתה נוטל פטור: זה אומר עד הזיז יזה אומר עד החלוז היה נית זה מלא תבואה חייב. אוקמה רבא דאינו חייב עד שיטעון בדבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין ויודה לו בדבר שבמדה ושבמשקל י ושבמניז. תניא כוותיה דרבא ישבמבן. ועיא כווניו דובא כור תבואה לי בידך אין לך בידי פטור. כור תבואה לי בידך אין לך בידי אלא לתך ביון אין כן בירי אלא לוון חייב: מנורה גדולה לי בידך אין לך בידי אלא מנורה הטנה פטור. מנורה בת עשר קטנה פטור. מנורה בת עשר ליטרין לי בידך אין לך בידי אלא בת ה' ליטרין חייב: אזור גדול לי בידך. אין לך בידי אלא קטן פטור. כללו של דבר אינו חייב עד שיטענו בדבר שבמדה כ. שכנו בובו שבמדה ושבמשקל כו': ואקשינן מ"ש בשטענו מנורה גדולה

יהודה לו בקטנה דפטור

ההדה לד בקטנה דפטה דאמרי׳ מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו.

בשטענו מנורה בת עשר

בשטענו כמודה בוז עשו ליטרין והודה לו במנורה בת ה' ליטרין נמי נימא מה

שטענו לא הודה לו כו׳.

שטענו לא וווזוז לו כו. ופרקינן בשטענו במנורה של חליות בת י' ליטרין

. והודה לו במקצת הטענה

כי יסן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגו'. פרשת שומר חנם ובל בהמה לשמור חזר ובלל. אע"ג דבריש ת"כ קאמר מפרט היא דתניא בהשואל (ב"מ דף נד:) פרשה ראשונה בשומר חנם וכלל כינד ומייתי האי קרא לסימנא בעלמא הוא דנקטיה ושניה בשומר שכר ושלישית בשואל וגבי שומר חנם אין לו עליו דהכא כלל ופרט וכלל הוא: בצורות רשיין. נראה דלענין אלא שבועה כדכתיב (שמות כב) ונקרב בעל הבית אל האלהים אם שבת לכ"ע לאו כבצורות דמיין וכמחוברות דמו דגמר מקצירת סממנין שהיתה לאחר שעומדין ליקצר

לארעא לכ"ע כבלורות דמיין כדמוכח בפרק נערה (כתובות דף נא. ושם) גבי הא דאמר רב יוסף זיל הב לה מתמרי דעל בודיא לפריך סוף סוף כל העומד לגזוז כגזוז דמי ואי הוה שייך לפלוגתא דהכא מאי קשיא ליה דלמא כרבנן סבירא ליה מיהו ר"ח פירש דהוי כר"מ דקיימא לן הכי משום דבפרק הכונס (ב"ק דף נט: ושם) פסקינן כר"ש דאמר אכלה פירות גמורים משלמת פירות גמורים כדמפרש טעמא בגמרא דכי אמר רחמנא ובער בשדה אחר שום זה לא יהא אלא על גב שדה אחר ה"מ מידי דלריך לשדה הני כיון דלא לריכי לשדה בעינייהו בעי לשלומי אלמא דכתלושין דמו: מאלא על דבר שבמדה בו'. פריצ"א דנ"ל מההיא דדרשינן בריש מרובה (ב״ק דף סג: ושם) שלמה למעוטי דבר שחינו מסוים והיינו שלא במדה ובמשקל ובמנין ומיהו י"מ שם פירוש אחר דאתא לאפוקי חלי רמון וחלי אגוו כדאמרינן בהוהב (ב"מ דף מז.) גבי קנין מה נעל דבר המסוים אף כל דבר המסוים לאפוקי חלי רמון וחלי אנח דלאי: יי זה אומר עד הזיז. למ"ד הילך פטור (ב"מ דף ד.) לריך להעמיד כגון שזה עלמו שמודה אינו נעין: ליפלוג וליתני בדידיה. דבלאו הכי מיירי סיפא בבית זה דבבית סתם אפילו עד הזיז עד החלון אין דבר שבמדה: אלא אמר רבא. וא"ת ואמאי לא חשיב בית זה מלא דבר שבמדה דכיון דאמר ליה בית זה מלא וזה מחזיר לו חסירה גראית חסרונה והרי הוא כזה אומר עד הגג וזה אומר עד הזיז וי"ל דבשאיז חסירה אלא מעט מקריא מלאה ואין ידוע מה ביניהם אי נמי בעינן שיזכיר מדה בסודאתו: לאן לאתויי בית זה מלא. ואם תאמר ודלמא לאתויי בית סתם דאכתי לא תנא ליה דטעמא דפטורא ברישא הוי משום דמה שהודה לו לא טענו כדפירש ובית סתם הודה לו מה שטענו וי"ל דלשון שיטעננו משמע שניכרות

ולענין בעל חוב כיון דלא לריכי

היא דתניא בהשואל (ב"ת דף נד:) פרשה ראשונה בשומר חנם

לא שלח ידו: ד) אינו משלם. גניבה ואבידה הכתובה בו ליחייב דכתיב (שם) אם גנב יגנב מעמו: ידיעא טענתיה. דכיון דאמר ליה בית זה מלא וזה מחזירה לו חסירה נראה חסרונה והרי הוא כזה אומר עד החלון וזה עד הזיז: ס זיז. קורה של עלייה הבולטת בתוך הבית: אלא מנורה קטנה פטור. דאין ההודאה ממין הכפירה ומה שטענו לא הודה לו: אין לך בידי אלא בת חמש חייב. לקמן מפרש לה: אוורה נמי ליסני. אזורה בת עשר אמות יש לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא בת חמש חייב ולוקמה באזורה בת חתיכות הרבה ולייפי אהדדי בתפירת מחט: לגוררה ולהעמידה על משקל חמש ליטרין. אבל בגדולה וקטנה ליכא למימר הכי ובאזורה ליכא למימר חתך הימנה שהרי ראשיה ניכרין: בותבר' שקל. חלי סלע: מי נשבע. כמה היתה שוה: מי שהפקדון אללו. המלוה. ובגמרא וע"בן מפרש אהייא קאי: ויוליא הלה את הפקדון. ושמא לא דקדק זה בשומא

ויפסלנו לעדות ולשבועה:

יכי יתן איש אל רעהו יכלל כסף או כלים פרט לשמור חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון אף כל דבר המטלטל וגופו ממון יצאו קרקעות שאין ממלמלין יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שמרות שאף על פי שממלמלין אין גופן ממון הקדש רעהו כתיב: נושא שכר אינו משלם: מנלן דתנו רבנן יכי יתן איש אל רעהו כלל חמור או שור או שה פרט וכל בהמה לשמור חזר וכלל כלל ופרט וכלל כו' עד הקדש רעהו כתיב: ר"מ אומר יש דברים שהן כקרקע ואיגן כקרקע כו': מכלל דרבי מאיר סבר כל המחובר לקרקע אינו כקרקע אדמיפלגי בטעונות ליפלגי בסרוקות א"ר יוםי ברבי חנינא אהכא בענבים (אלא) יא"ר יוםי ברבי עומדות להבצר קמיפלגי דרבי מאיר סבר בכבצורות דמיין ורבגן סברי לא כבצורות דמיין: אין נשבעין אלא על דבר שבמרה ושבמשקל כו': אמר אביי לא שנו אלא דאמר ליה בית סתם אבל אמר ליה בית זה מלא ידיעא מענתיה א"ל רבא אי הכי אדתני סיפא זה אומר עד הזיז וזה אומר עד החלון חייב

ליפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים בבית מלא אבל בית זה מלא חייב אלא אמר רבא ילעולם אינו חייב עד שימעננו בדבר שבמדה שבמשקל ושבמנין ויודה לו בדבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין תניא כוותיה דרבא כָור תבואה לִי בידך והָלה אומר אין לך בידי פמור ימנורה גדולה יש לי בידך אין לך בידי אלא מגורה קטנה פטור "אזורה גדולה יש לי בידך אין לך בידי אלא אזורה, קטנה פטור יאבל אטר לו כור תבואה יש לי היך והלה אומר אין לך בידי אלא לתך חייב ימנורה בת עשר לימרין יש לי בידך אין לך בידי אלא בת חמש לימרין חייב כללו של דבר לעולם אינו חייב עד שימעננו בדבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין ויודה לו בדבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין כללו של דבר לאתויי מאי לאו לאתויי בית זה מלא יומאי שנא מנורה גדולה ומנורה קטנה מה שטענו לא הורה לו ומה שהודה לו לא מענו אי הכי בת עשר בת חמש נמי מה שמענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא מענו אמר ר' שמואל בר רב יצחק הכא הבמנורה של חליות עסקינן דקא מודה ליה מינה אי הכי אזורה גמי ניתגי ולוקמי בדלייפי אלא דלייפי לא קתני הכא גמי בשל חליות לא קתני אלא אמר ר' אבא בר ממל "שאני מנורה הואיל ויכול לגוררה ולהעמידה על חמש לימרין: מתני "המלוה את חבירו על המשכון ואבד המשכון אמר לו סלע הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו וסלע היה שוה פטור כסלע הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו ושלשה דינרים היה שוה חייב לסלע הלויתני עליו ושתים היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתיך עליו וסלע היה שוה פטור "סלע הלויתני עליו ושתים היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתיך עליו וחמשה דינרים היה שוה חייב ומי נשבע מי שהפקדון אצלו שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון: גמ'

אף על גב דהודה לו מה שטענו דבעינן דבר שבמדה והשתא ניחא נמי דמייתי בזה הכלל בית זה מלא דלבית סחם לא אינטריך דמרישא שמעינן לה כיון דלא הוי דבר שבמדה: דירציא הלה את הפקרון. פירש בקונטרס שמא לא דקדק זה בשומא ויפסלנו לעדות ולשבועה וכן פר״ח כאן אבל בריש המפקיד (ב״מ דף לד:) הקשה לדברי המפרש כן וכי עבדינן תקנה לרשיעי אלא טעמא שמא יוליא הלה הפקדון ונמלא שבועת לוה לבטלה [וע"ע תוס' ב"מ לד: ד"ה שמא]:

י ומצאת הטענה וההודאה בדבר אחד: והני קרקעות ועבדים ושטרות ששנינו אין נשבעין עליהן שבועתא דאורייתא. אבל שבועה דרבנן נשבעין עליהן. דגרסי׳ בכתובות פרק הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסייך (דף פּוּ) בענין הפוגמת כתובתה סבר רמי בר חמא שבועתא דאורייתא כו׳. ואסיקנא. אלא אמר רבא שבועה מדרבנן ^כ) אלא להפיס דעתו של בעל (הבית): <u>מתנ"י</u> המלהה את הברו על המשכון ואבד ואמר לו סלע הלויתיך עליו ושקל היה שוה. והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו וסלע היה שוה פטור כי לא הודה לו הלוה שנשאר לו כלום עליו. אלא [אמר] לו ההלואה היתה כנגד המשכון כיון דקיימא לן שהמלוה על המשכון שומר שכר ושומר שכר חייב בגניבה ואבידה חייב המלוה בדמי המשכון. לפיכך יצאה המלוה בדמי המשכון כוי. עד מי נשבע מי שהפקדון אצלו שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון.

טענותם וידוע מה שביניהם והיינו

נמי לישנא דרבא גופיה ולשון ויודה

משמע שמזכיר בהודאתו מדה אבל

קשיא אמאי תני זה הכלל הא לא שייך לרישא דהוי מה שטענו לא הודה לו

°ולמאי דמוקי לה במנורה של חליות ניחא דברישא אפילו של חליות פטור

> ייה בילי. ביקר ייאו כילם פרט, רגווב מבית האיש הזור וכלל. כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט. מה הפרט מפורש דבר המיטלטל וגופו ממון אף כל דבר המיטלטל יגרופו ממון. יצאו אלו כולן, הנה נחברר שאין להן כפל. מה יש לומר כשימכרם יוסיף על הקרן שנים כדין הצאן, או ג' כדין הבקר. דבר שגורמהו המכירה. אבל הכפל הגניבה מחייבתו ולא המכירה. ואלו כיון שנתמעטו מן הכפל של הגניבה פשו להו שנים או שלשה חיוב המכירה כשתוסיף אותן על הקרן יביאו ג' או ד'. והיינו דאמרי' תשלומי ד' ה' אמרה תורה ולא תשלומי ג' וד'. שומר חנם אינו נשבע בהם מהאי טעמא ממעטי להו משום שאין מטלטלין וה' אמרה תורה ולא תשלומי ג' ודי. שומר חנם אינו נשבע בהם מהאי טעמא ממעטי להו משום שאין מטלטלין "ח"ר אינו ומים ומים שאין מטלטלין הוצופו ממון כו' נושא שכר אינו משלם. דת"ר כ" ימן אינו אל על דבר המיטלטל וגופו ממון כו': נושא שכר אינו משלם. דת"ר כ" ימן אינו אל רעהו כלל חמור או שור או שה פרט וכל בהמה חזו וכלל כלל ופרט כר: מתתנ"ר 'ר' מאיר אומר יש דברים שהן כקרקע ואינן כקרקע כיצד עשר גפנים מסרתי לך והלה אומר אינו אל ה' ר' [מאיר] מחייב וחכ"א כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע: ואקשינן מכלל דרבי מאיר סבר מחובר אינו כקרקע. אדמפלגי בטעונות ובענבים ליפלוג

ל) ב"ק סג. ב"מ נו:, ב') [ב"מ ק: סנהדרין טו. גיטין דף לט.], ק: פנהגדרין טו. גיטין דף פכן, ג) ב״ת דף לדי, ד) [דבור זה שייך לעיל מב במשכה], ה) [ב״ו שייך לעיל במשכה], ה) [פייך לעיל במשכה מב:], ז) [וע״ע במוס׳ ב״ון סג. ד״ה דבר וכר מבולר טפין, ה) [ב״ו שייך לעיל

גליון הש"ם

מרא ומ"ש מנורה גדולה. לשון זה מוקשה הא בזה פשוט דפטור דלא הוי דבר שבמדה וכמ"ש תוס' ואם כן איך שייך ומ"ש וה"ל למפרך מסברא מנורה בת "י ליטרין הא לא הוי ממין הטענה (ובאמת ליכא פרכא דדלמא (ובלתת ליכל פרכל דרגמת לחני כ"ר.) עכ"ים לישל ומ"ש ממוה: תום" ד"ה לאו ובו' ולמאי דמוכן לה במגורה של חליות ניחא. משמע דגמסקני ישאר הקושיא. וקשה לי הא גם למסקנא ניחא די"ל דהברייתא נקט פסקי דינים מה שהם בכל דברישא מנורה גדולה פטור אף בחליות ומשום דבר שבמדה. וסיפא דעשרה חייב אף באינו חליות דיכול לגוררה. אבל אזור לא נקט דיכול דלא הוי בכל גווני רק בלייפי:

מוסף רש"י

וסלע היה שוה פטור. הלוה מן השבועה, שאין כאן הודאה במהלת (ב"מ לד:) חייב. לישבע שכך היה שוה ומשלם לו דינר שהודה לו (שם). ושתים היה שוה. והלוה תובע את המלוה את יתר דמיו, וקא סבר האי תנא המלוה על המשכון שומר שכר הוא (שם). פטור. מן השבועה שאין כאן הודאה שחייב לו כלום (שם).

רבינו חננאל

אין נשבעין עליהם. דת״ר על כל [דבר] פשע כלל. על שור על חמור על שה על שלמה פרט. על כל אבדה חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט. מה הפרט בו. יצאו קרקעות שאינן מטלטלין. יצאו עבדים דכתיב בהו לרשת אחוזה יצאו והוקשו לקרקעות. והוקשו לקוקנות. יצאו שטרות שאין גופן [ממון] דלראיה בעלמא עבידי. יצאו הקדשות רעהו כתיב ולא בהקדשות תשלומי ד' וה'. ברקי טוו ונטאוכ דכל היכא דאיכא כפל כגון הגונב שה ונמצא בידו כמות שהוא ולא מכרו משלם כפל דמעטינהו מדכתיב כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור. וכתיב בהן אם ימצא הגנב ישלם שנים רעהו כלל. כסף או כלים